

RODOLJUB.

Izhaja vsak šetrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kuta in naš kmet.

I.

Italija, Španija in Avstrija so one države, v katerih je katoliško duhovenstvo najmočnejše. V teh državah je število duhovnikov velikansko. Ti ljudje hočejo živeti in seveda dobro živeti. Pridelajo nič. Vera je sredstvo, ki jim polni kašte in jim daje upliv v vladah, katere jim ne branijo izsesavati ljudstvo, kakor hočejo. Do leta 1874. so na pr. na Španjskem z vladno pomočjo, po v to svrhu danih zakonih, tričetr menihov izgnali in jim vzeli zemljišča ter drugo premoženje, kar se ga je dalo zaseči. Leta 1874. je prišla kraljevska, menihom prijazna rodovina na krmilo in danes imajo španski duhovniki in redovniki jedno tretjino vse kmetijske zemlje v Španiji v svojih rokah. In seveda najboljšo. Blizu tako je tudi v Italiji.

Na Francoskem žive ljudje, ki so jako svobodoljubni. Puščali so katoliškemu duhovništvu prostost in čez par desetletij so zrasli meniški samostani, kakor gobe po deževju iz tal. Velikanska bogastva so si pripravili. Pa ne z delom, s kmetovanjem ali obrtovanjem, ampak s testamenti, na smrtni postelji, z beračenjem, prodajo odpustkov in kar je še več teh cerkvenih sredstev, s katerimi se neumnemu pobožnjaku pride do denarnice. Seveda so taki tepci menikom tudi zastonj ali za nezabeljen ričet vsakovrstna dela opravljali. Ti francoski menihi so tudi meščanske obrti na se potegnili. Pobožnih tepcev so dobivali za majhno plačilo za delavce, s troštom, da dobijo na onem svetu pravo plačilo, so plačevali tem ljudem pravi zaslužek.

Ti popje so v Španiji, v Italiji in na Francoskem postali nevarni vsem ljudem, ki še hočejo zakonsko pošteno živeti in si kruh prideliti. V vseh družinah so se začeli ugnezditi. Še nobena hiša ni bogata, če je katoliški duhovnik v njo hodil v goste. V državni vladi na Francoskem, kjer nimajo kralja, kjer je ljudovladna republika, kat. duhovniki še nimajo prevlade. V državnem zboru, kjer se postave dajejo, tudi ne večine. V tem zboru so letos sklenili postaviti, ki gre menihom do živega. Menihi se bojijo za svoje iz ljudstva izsesano velikansko premoženje. Kot ubogi beraški menihi, kakor so bili v začetku kat. cerkve, nečejo živeti. Zdaj zapuščajo francosko s premoženjem, katero so še mogli skriti in se selijo v dežele izvan francoske, ker je kmet še tako neumen, da si pusti na glavo kidati, če mu duhovnik reče, da zadobi večno zveličanje, ko ga poneso ven v krsti iz šestih belih dil.

Jedna teh srečnih dežel, kjer se hočejo ugnezditi iz francoske izbreane

črne pijavke je Kranjska. Jeden nasad teh francoskih menihov, kartajzev v Pleterji na Dolenjskem že imamo.

Na Španjskem se ljudstvo v mestih in na kmetiji zbira ter samostane zažiga in lene menihe strelja. Ti hočejo s procesijami ljudstvo panati. Z revolverji je vse oboroženo, streljajo se. Ljudstvo je lačno postalo. Toliko tisoč snedecev, trosov mu je vzelo župo in meso in še polento. Na Italjanskem kuha kmet povže in travo za jed. V samostanih jedo najfinejše ribe, dobro meso od pitanih volov, pijejo latinska vina in ne petijota ali vode.

V Zatičini imaš kranjski kmet že to zalego, v Pleterji tudi. V Pleterji se bo 140 menihov nastanilo. 140 ljudi nekaj sne. Nekaj časa tebe slovenski kmet ne bodo nadlegovali. Ali le malo pazno opazuj. To je tako: V Radelci pri Bučki so se pred leti nune nastanile. Hotele so neko šolo držati. Kmetijske ženske so kmalo čutile, da so njim te ženske nevarne. Bodo možki za njimi lazili. — Ne maseljca mleka te nune niso dobile; iti so morale in pobožni Kauschegg je kupil njihovo veleposestvo za majhen denar ter da je denar zopet nazaj dobil, razprodavši oddaljena slabša zemljišča kmetom.

Če se menihi nastanejo v kakem kraju, je druga. Mej njimi je dosti lepih mož, spočiti so, dobro rejeni so. Ej zlodja, ženska je, kakor cerkveni učenjaki učijo, močnejše podvržena pohotnosti kakor možki. Povsod na svetu vidimo, da se ženske posebno rade pečajo z duhovniki. Žensko tercijalstvo ima svoj pravi izvor v ženski pohotnosti. Ti kmet moraš trdno delati, slabo se rediš. — To ni tako, kakor v samostanu. — Ženske iščejo duhovenske pomoči in v par letih je vsa okolica polna meniških nosov. Čudiš se odkod ti nosovi, ta barva las. Tedaj se morda spomniš, če kakega najdenca v vasi imate. Možje pravijo: čez par let bomo že vedeli, čegav da je.

Družba sv. Mohorja.

Naša družba šteje letos 76.110 udov, to je 2.486 udov manj, kakor lani. Udje se razdelé po posameznih škofijah tako-le:

1. Goriška nadškofija 8.599 t. j. 11 manj kakor lani.
2. Krška škofija 6.208 t. j. 160 manj kakor lani.
3. Lavantinska škofija 23.771 t. j. 2.025 manj kakor lani.
4. Ljubljanska škofija 29.587 t. j. 519 manj kakor lani.
5. Tržaško-koperska škofija 4.041 t. j. 25 več kakor lani.
6. Sekovska škofija 598 t. j. 34 več kakor lani.

7. Somboteljska škofija 351 t. j. 7 več kakor lani.

8. Zagrebška nadškofija 479 t. j. 66 manj kakor lani.

9. Senjska škofija 206 t. j. 7 manj kakor lani.

10. Poreška škofija 136 t. j. 6 več kakor lani.

11. Djakovska škofija 65 t. j. 3 več kakor lani.

12. Bosniška škofija 226 t. j. 11 manj kakor lani.

13. Videmska nadškofija 185 t. j. 9 manj kakor lani.

14. Razni kraji 541 t. j. 15 več kakor lani.

15. Amerikanci 908 t. j. 104 več kakor lani.

16. Iz Afrike in Azije 209 t. j. 128 več kakor lani.

Z razpošiljanjem letošnjih družbenih knjig smo začeli dne 18. septembra in prizadevali se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej le vrsti: Amerika in Afrika, lavantinska, krška, ljubljanska, tržaška in goriška škofija ter razni kraji.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo »aviso«, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prostora, katerega nam itak primanjkuje na vse strani.

Razposlalo se bode udom vkup 456.660 knjig. — Romajte torej knjige v toli častnem številu po vsem Slovenskem. Budite rojake, poučujte jih, zabavajte in razveseljajte jih ter v nemajte v srcih njihovih ljubezen do Boga in domovine!

V Celovcu, dne 18. septembra 1901.

Odbor.

Politični pregled.

Notranji položaj je v mnogih ozirih odvisen od izida čeških volitev. Te se vrše ta teden in bodo jako viharne.

Volitve na Ogrskem so se začele 1. oktobra. Vlada je sklicala cele armade, da bi krotila volilce.

Vojna v Južni Afriki. Ta teden se Burom zopet slabše godi. Bili so v nekaterih bitkah poraženi. Angleži so začeli Bure neusmiljeno pobijati prav kakor živali in Evropa gleda to molče.

Dopisi.

Iz moravške fare. Včasih je že še bilo, včasih, a sedaj ni več tako. Gosp. urednik! Čudno sem Vam bo mogoče zdelo, da začnem dopis s takim stavkom. No, pa Vam že povem zakaj. — Gospod urednik! Gotovo Vam je že znano, da se je pri deželnozborskih volitvah, gospodom in mežnarjem pokazil lonec moravške fare — občina Velikavas. Oh, kako so se kresale pete božjega namestnika po tem kamenitem hribovju; toda zaman! Možaki občine velikovaške so se pokvarili. Spoznali so resnico, a še bolj so spoznali — krošnjo klerikalnih lažij. — Gorski kmetovalec spravi jako malo pridelkov s svojega kamenitega polja, njegov žep je vedno skrčen; zato je spoznal, da mu nenasitena klerikalna malha ne bo pomagala do boljših gmotnih razmer, ako si ne bo pomagal sam. — Zato je bil v kamniško-brdskem okraju najlepši in najvzglejnejši uspeh volitev v Velikivasi. Napredni kandidat je dobil 19, klerikalni pa borih 9 glasov. — Tu se je pokazala odločnost zavednih mož moravške fare. Četudi so letele iz žlobudravih ust nekega mežnarja in ključarja nespametne besede, da »se gre za vero«, vendarle so napredni možje s ponosom in neustrašenostjo stopili pred volilno komisijo in oddali glasove za g. Stareta. — Slava tebi možatemu kmetu, velikovaške občine! Gorjanec si, a odprle so se ti najpreje oči v moravški fari! Napredujete pa tudi moravska in drtijska občina, dasiravno gospodje od vseh strani pritiskajo na volilce. —

Klerikalci — gospodje! Kmalu pride oni zaželjeni, zlati čas, ko bode kmet moravške fare ubiral druge strune, kakor jih je ubiral dozdej!

Iz Kozjega. Klerikalci pri nas nam smejo storiti kar jim je drago, zanje ni ne postave ne strahu. Ako liberalec gradi svinjak, mora biti od občine komisijon, — ako pa klerikalec gradi umeten mlin ni sile za komisijo ne od občine ne od okrajnega glavarstva. Kako gospod Dolfek molči sedaj, ko Maček v Šonovem pri Kozjem umetni mlin zida, kako pa je brusil svoj klun, ko je gospod Kragora počel svinjake zidati, akopram je občinska komisija načrt odobrila, češ, da ne sme zidati svinjaka na tako imenovane »riegelwände«, dasiravno je stan kakošnih 250 korakov od trga oddaljena. Seve da sta Dolfek za 500 hudičev in Maček obadva farovška zapriseženca, — Kragora pa je s Češkega. Ni res kmet, to je kaj družega? — Prihodnjič nekaj lepšega.

Domače in razne novice.

Osušenje barja. Uradni list poroča, da pride vladni svetnik v poljedelskem ministrstvu v kratkem v Ljubljano in se tu končno določi projekt in stroškovnik za osušenje ljubljanskega barja.

Potrjena razsodba. Svoj čas so nas nekateri klerikalci iz Radeč, na čelu jim občinski oče Laharnar, tožili zaradi razžaljenja na časti. Pozneje so si stvar nekoliko premislili, češ, kaj bomo tožili zaradi žaljenja na časti. Kdo ve kaj utegne obravnava na dan spraviti. Opustili so torej tožbo radi žaljenja na časti, pač pa so našega odgovornega urednika tožili pri

okr. sodišču zaradi — zanemarjenja dolžne paznosti. — Ugibali so tako-le: Mi smo bili v »Slov. Narodu« razžaljeni. Odgovorni urednik je torej zanemaril dolžnost, paziti na to, kar pride v list. — Sodišče pa se temu naivnemu stališču ni pridružilo, nego je našega odgovornega urednika oprostilo. Radeški klerikalci se s tem niso zadovoljili, ampak se pritožili na višjo instanco. Pa tudi tu niso ničesar opravili. C. kr. deželno sodišče je pri obravnavi zavrnilo pritožbo omenjenih radeških klerikalcev in potrdilo razsodbo prvega sodišča, s katero je bil naš urednik oproščen. Zdaj bo treba radeškim klerikalcem poseči v žep in šteti kronce, kajti obsojeni so tudi v povrnitev stroškov, kar jih bo najbrž še huje bolelo, kakor dotični dopis, vsled katerega so proti nam nastopili pravdno pot.

Habetov Francelj je zares nesrečen in vsega pomilovanja vreden človek. Z občudovanja vredno udanostjo, ponižnostjo in potrpežljivostjo prenašal je vse gorje in vso sramoto nesrečne svoje kandidate, prav kakor voljno in udano že nad 50 let prenaša tiransko voljo in razne »muhe« svojega roditelja strica Štefana. Ali ker so ga naši popi in njihovi podrepaniki v zvezde kovali in ga z vsemi mogočnimi vrlinami obsuli, dasi so mu tako tuje kot španske vasi, domišljal si je siromak, da mu prinese vsaj 12. september sladko plačilo za vse prestano gorje. Stric Štefan je bil že »skomandiral« velikansko razsvetljavo na Gočah, ki naj bi daleč nadkriljevala ono, ko se je kurat Ferjančič iz zapora vračal; pripravljeni so bili že piščanci in racmani in slavnoznani »putertoh«; povabljeni so bili adjunkt Jurij in kontrolor Čančili in vsi vipavski popi in vsi svetokrižki kapucini; skratka: velika reč . . . in sredi nje stric Štefan. Toda proti večeru počil je usoden glas: naš Francelj poslanec ne bo, in Goče ostale so v črni noči temne in črne brez hrupa in brez lačnih črnih gostov, vse se je vilo v obupu in žalosti. Takrat se nam je ubogi Francelj zares v srce smilil. Ni se pa smilil siromak klerikalnim voditeljem pri »Slovenecu«, ki sipljejo sedaj vso sramoto nanj ter ga v javnem glasilu prav nesramno obirajo. Nedavno pisal je poštenjak »Slovenec«, da je bila treba le mala »personalna sprememba«, t. j. drug boljši kandidat, pa bi bili klerikalci tudi v tem okraju zmagali; v svoji 220 številki pa piše doslovno: »Za malo se nam zdi le-to, ker bi si bili lahko tudi tega osvojili, ko bi se bilo za časa pravilno ravnalo. Uzroki so znani. V okraju, kakor je vipavsko-idrijski, naj nikdo ne pričakuje, da mu bodo mandat na krožniku prinesli.« Ali razumeš to, Francelj? — Ti si kriv porazu, ker si se bal na katoliškem shodu volilcem pokazati se, ker si bil nesposoben kandidat, in ker si za pečjo čakal, da Ti mandat na krožniku prineso!! Bogme, Ti nisi kriv! Popje so Te že prej poznali, da si boječ in tako nesamostojen, da ne smeš brez očetove volje niti ene kokoši od hiše prodati; vedeli so tudi, da klerikalni volilci volijo na njihovo povelje tudi krilo zadnje farovške kuharice, a kamo-li na Tebe, ki si sin bogatega in vsled denarja vplivnega strica Štefana! Oni se niso varali v Tebi, pač pa Ti v njih. Sedaj vale krivdo in sramoto na Te, ki si nedolžen kakor volek; prav kakor bi ne bili ti popje vseh sil napeli za Tvojo zmago,

prav kakor da bi bil pri klerikalcih izid volitve odvisen od takega Francelja Habetovega; kakor da niso vipavski popje ne le doma vse svoje cerkvene in posvetne moči zastavili, nego so šli celo po idrijskem okraju krošjarit, da bi bila zmaga bolj gotova. Stranki, ki se po nesrečnem izidu volitve svojega kandidata sramuje: Fej! Veseli nas pa eno priznanje: »V okraju, kakor je vipavsko-idrijski, naj nikdo ne pričakuje, da mu mandat na krožniku prineso«. Ponosni smo na to, da je tudi naše popovstvo prišlo do spoznanja, da je vipavsko-idrijski okraj že toliko zaveden, da se ne da več s peklom in hudičem ustrahovati, nego da je treba volilcem pokazati tudi sposobnega moža, ako se res misli na zmago; in vzlasti smo ponosni na to, da smo prvi izsilili iz klerikalcev to izjavo, ker je dr. Žlindra doslej mislil, da morajo zavedni Notranjci voliti Zelene, Drobniče in Franceljne Habetove, ako jim on s svojim popovstvom tako zapove! Tebi, dragi Francelj, pa vse naše pomilovanje!

Kapelan Oranič ne zna moliti Očenaša. V Trnovem pri Il. Bistrici se je zgodilo čudo. Ljudje božji, strmite, to je neovrgljiva resnica! Čudo se je zgodilo, pa ne tako kakor v Lurdu, ampak vse nekaj družega. Tisto velikansko čudo je namreč to, da kapelan Oranič ne zna moliti — Očenaša. Ali zakaj ne, saj je vendar »guslak« celih šestnajst let s svojim obilnim telesom šolske klopi. Toda pardon, gospod Oranič! Jaz vam delam krivico. Tisti čas ste bili suhi kakor kljuse Martina Krpana pri sv. Trojici, sedaj pa greste vidno narazen, a glava bi bila dobra za Blaznikovo pratiko kot simbol polnega meseca. Tukaj ste nedosegljivi, dragi moj Oranič! Toda k stvari! Ali ne veste, gosp. Oranič, da stoji v Gospodovi molitvi med drugim tudi ta upravljalni nauk, ki preti kakor žareči blesk vsem maščevanjaželnim potuhnjenjem, namreč nauk: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo — gospod Oranič! — odpuščamo svojim dolžnikom. Ne, tega debeli kapelan ne ve in ne zna, torej on ne zna moliti Očenaša. Ko je odlični gospod D., trgovec v Il. Bistrici, prerano umrl, niste šli ponj iz — maščevanja. On je bil liberalec, navdušen pristaš napredno narodne stranke. Ali to ni bilo zadosti. Še več, še več imate na vesti, gospod Oranič, vi, ki ob času volitve po skednjih v Jablanici in na Lemnu spite, da popisujete trepetajočim volilcem oblastno glasovnice, ali pa ustanavljate Marijine družbe, da dajete 800 ovenelim devicam 800 »požegnanih« in z odpustki napihnjenih medalij za 1600 kron. Dne 22. t. m. je navada, da se kropijo grobovi ranjcih, ne pa klerikalni ali liberalni grobovi. Vi pa, gospod Oranič, ste se ognili groba liberalca, umrlega D., a priča je bila njegova soproga, globoko užaljena vdova D. Seveda je šla gospa D. s potrjim srcem in žalostjo v prsih v župnišče, da se po-toži župniku dr. Kržišniku, ali, bože moj, slabo je naletela. Mesto da bi dal dr. Kržišnik tolažbo potrti vdovi, izrazil se je odurno: »Meni je sploh žal, da sem šel ponj. Ko bi bil to preje vedel, bi ne bil storil tega. Govori se, da ranjki ni hodil k izpovedi«. Oho! Govori se marsikaj in stare babe klepetajo tudi marsikaj, a iskati treba resnice, in resnica

je, da je rajnki hodil k izpovedi v Reko, ali pa v Ljubljano, a vse drugo je ostudna laž! In potem ste rekli, doktore, da ne boste šli k pogrebu k nikomur in ne pustili zvoniti niti z malim zvonom, če ne bo hodil k maši in k vašim neslanim pridigam. Počasi, gospod! Cerkev smo mi zidali, zvonove smo mi kupili. Kdo je gospodar?! — Sicer pa vam ne zamerimo, ker je o vas splošna govorica, da ste ne malo, ampak dosti prifrknjeni in da vam pod plešo eno kolesce »prehiteva«. Na pomoč, g. dr. Bleiweis!

Morala v „katoliških“ farah. Da ima Osilnica dvomljivo čast biti jedna najbolj »katoliških« far, mora biti že res, ker se je tako reklo raz leco. V svoji sredi ima celo samo zgodbam sv. pisma znane osebe — »apostole« sv. vere. Da pa ne pride Osilnica ob to »častno« ime, skrbijo najbolj »katoliški« prebivalci te najbolj »katoliške« fare, baš v zadnjem času uprav »katoliških« škandalov! Pred dobrim tednom so fantje iz popolnoma klerikalne vasi B. potolki skoro do mrtvega nekega Hrvata. Dika in čast poznim rododromu pa bode »najbolj katoliški fari«, kar se je zgodilo pri procesiji za sv. leto. Pobožne ženske so namreč našle pri procesiji za sv. leto kake 3 do 4 mesece starega otroka ob potu, — smrdelo pa je neki po terpentinu in sličnih »recnijah« daleč na okolu. Orožništvo pridno poizveduje po oni »devici«, ki je nekaj tako redkega »izgubila«! Poredneži se pa bledolichnim »devicam« rogajo, češ, da bodo morale na »štelungo«! — Interesanto bi bilo pa poizvedeti, odkod ti recepti za »odpravo«? Vsaj tu ni »Rodoljub« nikogar pohujšal, ker je še preklicano redko sejan, in se ga plesnive device boje kot vrag cerkve! Vrh vsega pa so bile take reči v Osilnici že znane, ko o »Rodoljubu« še nikdo sanjal ni!

Klerikalna posojilnica v Rečici. Iz gorenje savinske doline se nam poroča: Kakor znano, teče proti klerikalni posojilnici v Rečici pri okrožnem sodišču v Celju kazenska preiskava. Sodišče je tudi zaplenilo vse posojilnične trgovske knjige in spise. Seveda je to prestrašilo posojilnične ude in še bolj tiste stranke, ki so, zaupajoč duhovniški suknji, naložili pri tej posojilnici svoj denar. Ljudje so vsled tega začeli odpovedovati deleže in vloge. Toda, kdor misli, da se tem ljudem ustreže, se jako moti! Članom posojilnice seveda ni dolžna takoj izplačati njihovih deležev, drugače pa je z vlogami. Vodstvo sicer še uraduje navadne dni ter sprejema tudi vloge, (seveda na častno besedo) če je kdo še tako kratke pameti, da tej posojilnici še kaj zaupa, toda ako kdo zahteva, naj se mu njegov denar izplača, se ga hitro odpravi, češ, da so knjige pri sodnji v Celju. Kako zamore posojilnica poslovati, ko nima nikakih knjig in se vplačane vloge zabeležujejo v navadnem notesu? To je uradovanje, ki se nikakor ne more dopustiti, ker se na ta način lahko zgode največje sleparije.

Surov kaplan. S Ponikve ob južni železnici se nam poroča o veliki surovosti, ki se je tam zgodila 22. t. m. zvečer v krčmi g. Ošlaka. Kaplan Pintarič je prišel že precej vinjen v to krčmo in začel brez vzroka zasramovati tam navzočega 70letnega Jožeta Vrečka, očeta z raznih shodov

znanega in obče čislane naprednega kmeta Jakoba Vrečka. Stari mož se je potegnil za svojega jako vrlega sina, in ker je kaplan le še grdo in surovo zabavljal in rohnal, je stari mož dejal, da se ne spominja, da bi bili na Ponikvi kdaj imeli tako malo olikanega in surovega kaplana. Zdaj je bil ogenj v strehi. Kaplan je planil na 70letnega moža in ga zgrabil za obleko pod vratom. Bržčas bi ga bil dušil in ga udaril, a krčmar je to zabranil. Zdaj bodo torej kaplanje začeli ljudi že daviti in pretepavati, če se bo kdo drznil, jim povedati dati kako resnično v obraz. Tu se vidi, kaj pomeni klic »kmet z gospodom«: če kmet ne bo pokoren, ga bo »gospod« kar zadavil.

V vse se vtika! »Dubrovniku« se piše iz Spleta, da se hrvatski in slovenski klerikalci, posebno pa ljubljanski škof, trudijo, pridobiti hrvatsko narodno stranko, da odstrani od uredništva svojega lista, spletskega »Jedinstva« g. A. Stražičiča, in sicer zaradi tega, ker včasih priobči v liberalnem smislu spisan članek. — Zdaj hoče ljubljanski škof že v Dalmaciji pometati in komandirati in je začel tam doli preganjati liberalstvo — menda, ker mu doma ne more do živega. Gosp. Stražičič je tako dober in spreten novinar, da pač ne bo v skrbeh za eksistenco, tudi ko bi mu ljubljanski škof odjedel kruh pri »Jedinstvu«. Sicer pa je samo dobro, da je klerikalizem tudi v Dalmaciji začel tako nasilno in izzivajoče nastopati, kajti to je najzaneslivejše sredstvo, da se tudi Dalmacija prebudi iz mrtvila in da se tudi tam začne gibanje za osvobojenje iz klerikalne sužnosti.

Vipavsko vino. Z Vipavskega se na piše: Še par dni in vino bo v sodih. Hvala dobremu Bogu, da je letos našo dolino tako obilo blagoslovil! Od l. 1875 ni vipavski kmet svojega pridelka s takim veseljem in v toliki množini spravljaj, kakor letos. Res je sicer, da nas je Bog trikrat tudi s točo obiskal ali prav neznatno, za kar se je najbrž nekoliko tudi strelnim postajam zahvaliti. Veliko več grozdja, kakor toča nam je deževje zadnji čas uničilo, ker ga je precej segnilo, ali vkljub vsem tem malim vremenskim nezgodam imamo letino prav dobro, ter vabimo vse vinske kupce, da obiščejo letos našo dolino ter da si preskrbijo namesto tirolskega in laškega »petjota« naravna vipavska vina, ker je tudi cena zmerna, namreč od 11 do 14 gld. hektoliter. — Opomba ured.: Priporočamo vsem vinskim kupcem, naj se, kolikor le morejo ozirajo na Vipavce. Pred vsem seveda naj se drže naših somišljenikov, ki so pri zadnji volitvi zvesti ostali narodno-napredni zastavi. Mi ne rečemo, da naj se od klerikalcev ničesar ne kupi. Na tako stališče se pač glede liberalcev postavlja škofova stranka, a mi jej ne bomo sledili na to pot, ker smo boljši katoličani, kakor škof in njegovi hujskači. Vsi moramo živeti in tudi klerikalni kmet je naš brat. Pravično pa je, da se napredni vinski kupci v prvi vrsti ozirajo na napredne vipavske kmete. Ako hoče kdo v tem oziru kakih navodil mu jih drage volje brezplačno preskrbimo.

Zanimivo darilo. V »Gorenjcu« čitamo v rubriki »darila« naslednje: »Gosp. dr. Stor, odvetnik v Ljubljani, pošilja 50 K kot globo, katero se je zavezal vsled poravnave obtoženi župnik A. More

iz Bukovščine pri Selcih pri glavni razpravi pred c. kr. okrajnim sodiščem v Škofji Loki dne 15. maja t. l. plačati za dijaško kuhinjo v Kranju proti temu, da (dr. Stor) kot zastopnik zasebnega obtožitelja odstopi od tožbe«.

Župnik sladkodomski na Štajerskem ima grozno srečo. Premeščen je. Hvala Bogu! Dobil je faro blizu šintarce, ki edino zna njegovo kuharico ozdraviti, če zbolí za svojo kronično boleznijo. Ta bolezen je kaj posebnega, kajti bolnica postane nekako ljudomrzna in le župnik sam njej sme streči. Ker bo pa odslej šintarsko-strokovnjaška pomoč kar pri rokah, ne bo to zdravljenje samo hitreje, marveč tudi ceneje in kar je še več vredno — lažje ga bo prikrivati. Vsled tega pa tudi ne bo sitnostij, kakor poizvedovanje po orožnikih in mučno zaslišavanje pred kazensko sodnijo. Ali ni to velika sreča? Mi zavedni farani v Sladkemdomu to uvidimo in se za poslavljajočim se župnikom kar nič ne bomo jokali. Če nam pa on seboj odpelje tik svoje dekle tudi še za vedno našega župana, bomo njemu tako hvaležni, kakor smo škofu, da nas je njega rešil. Preveč »digi, digi« in »migi, migi« preseda tudi Mihi.

Župnik od Sv. Eme vozi se kaj pogosto v Celje. Neka posebna zamaknenost ga sili v mesto, da tam po nekej ulici trdovratno stopica, se vstavlja in ... O, miau, miau! Več prihodnjič »v eksem-pel povem«.

Utopljenca so našli dne 23. t. m. v Savi pri Dolskem. Isti je srednje velikosti, podolgastega obraza, ima črne lase in je 40—50 let star. Na sebi je imel stare svetlo-sive cajgaste hlače, ravnotakšen telovnik, modroberven predpasnik in Jaegersrajco. Truplo je ležalo že najmanj tri tedne v vodi.

Samomor. Na Bučah pri Kozjem se je v vasi Pijevce s puško vstrelil neki posestnik, po domače imenovan Fejžtan. Zjutraj, ko je žena odšla iz hiše, je mož, ki je bil še v postelji, snel puško s stene in se je usmrtil.

Pri ustanovitvi gasilnega društva v Mali vasi pri Globasnici na Koroškem so se primerili, kakor naznanja »Mir«, izgredi. Nemci so napadli Slovence s kamni in s kozarci in jednega imej njih posestnika Vrtnika iz Čepič težko ranili.

Slaba kupčija? V »Miru« čitamo nekako pritožbo, da letos obisk sv. Višarij ni bil tako mnogoštevilen, kakor se je pričakovalo z ozirom na »sveto leto«. Romarji so prihajali v navadnem številu. Mislimo, da je tudi pri »navadnem številu« romarjev bil zaslužek prav izdaten in so gospodje lahko zadovoljni.

Osveta. V nedeljo zvečer je čakal v zasedi zunaj Raztočane na Hrvaškem 47letni zlatar Vekoslav Rosetti, ki se je nevarno zaljubil v »mladostno« 32 let Franjko Rafin. Ta ni marala za njegove srčne bolje in je rajše šetala z mlajšim Franom Padoanijem. Ko se je približal tekmeč s svojo izvoljenko, polil je zlatar oba po obrazu z žveplasto kislino ter na to zbežal. Napadena sta hudo poškodovana, nesrečna Franjka bo najbrž popolnoma izgubila pogled, zločinca pa so že vtaknili pod ključ.

Gnusne razmere v odeški bolnišnici. Odeški listi poročajo, da je ondotna glavna bolnišnica pravi hlev. Vse je umazano in zanemarjeno, kar pospešuje smrt bolnikov ter provzroča epidemije. Sanitetna svet-

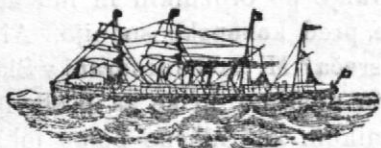
nika Taranov in Poljakov, sta dognala, da služijo strežniki le po 8 rubljev na mesec ter da so umazani, kakor bi ne menjali perila že dve leti.

Tržne cene v Ljubljani

28. septembra 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	18	—	Špeh povojen, kgr.	1	60
Rež,	14	—	Surovo maslo, „	2	—
Ječmen,	16	—	Jajce, jedno „	—	6
Oves,	15	—	Mleko, liter „	—	20
Ajda,	13	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso,	16	—	Telečje „	1	30
Koruza,	13	—	Svinjsko „	1	50
Krompir,	4	60	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	20	Piščanec „	—	120
Grah,	—	50	Golob „	—	40
Fižol „	—	24	Seno, 100 kilo	—	580
Maslo, kgr.	2	40	Slama, „	—	440
Mast, „	1	50	Drva trda, klfr.	—	860
Špeh svež, „	1	30	„ mehka, „	—	550

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphia. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (1115—14)

Ant. Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

! Veliko denarja!

do 1000 kron na mesec

lahko pošteno zaslužijo osebe vsakterega stanu — (tudi kot postranski zaslužek).

Več se izve pod „Reell 118“ po anonenčni pisarni E. Kristoflik, Innsbruck. Poštno predalo 36. (847-35)

Najnižje cene Največji izbor

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Zobozdravniški in tehnični atelje.

Ruvanje zob z kloretilom, duškovim oxydulom (Lustgas) itd.

Plombe iz zlata, porcelana, in drugih sredstev.

Zlate krone in spone, zobovja iz kavčuka, aluminija in zlata. (2117—1)

Zobozdravnik

Dr. Rado Frlan,

Ljubljana Špitalske ulice št. 7. I. nadstr.

Ordinacija od 9—12. dopoldne in od 1—6 ure popoldne. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8—9. ure zjutraj.

Odgovorni urednik Valentin Kopitar.

Loterijske srečke.

Gradeo, 28. septembra 23, 21, 54, 45, 27.
Brno, 2. oktobra. 13, 29, 88, 58, 67.
Dunaj, 28. septembra 6, 57, 62, 77, 55
Lino, 21. septembra. 18, 82, 5, 27, 45
Praga, 14. septembra 28, 59, 8, 56, 2.
Trst, 21. septembra. 35, 74, 18, 43, 71.

Prave kranjske klobase

velike po 18 kr., šunke s kožo in brez kože, kakor tudi brez kosti (Rollschinken) po 90, prešičje glave brez kosti 40, slanina in meso suho po 70, salame po 80 kr. kilo, in drugo pošilja po povzetju (1421-6) **Janko Ev. Sirc v Kranju.**

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preskušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporočila in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se debivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzetjem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedljive gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Dr. pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj priporočila kot tečno, krepljivo, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sladna kava. Zavojček (1/4 kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporočila: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepljivo, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato brez vseh bolečin, kakor se to šestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolezn, ki morejo nastati vsled zapehe, napenjanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — Pocukrene kroglice. Škatla 80 h, tri škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvorljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvorja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K. (24—17)

Drgnilni ali udov cvet (Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljavače drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka.

pripravke za živino.

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne

Doktorja pl. Trnkóczyja

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Ze blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Prašičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Želi kdo samo eden kos od teh sredstev, torej se tudi omenjeni eden kos, takoj s poštnim povzetjem pošlje.

Varstvena znamka.

Stanje hranilnih vlog:

15 milijonov kron.

Rezervni zaklad

nad 300.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu

zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 od sto ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. (1856—5)

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice se dobivajo brezplačno.

Lastnina in tisek „Národne Tiskarne“ v Ljubljani.